

Albinodril op de Lippenhuisterheide

Jelle Hofstra

Op 17 april dit jaar vond ik in een sloot op de Lippenhuisterheide (Friesland) tussen normaal gekleurd kikkerdril van de bruine kikker, een klompje dril waarvan de eitjes niet zwart, maar wit waren. Albino-eitjes dus. Dat het hier niet om beschimmeld dril ging was mij direct duidelijk. Beschimmeld dril kenmerkt zich door de wollige structuur rond de eitjes. Deze eitjes waren glad en glimmend. Na iets dril te hebben meegenomen naar huis, bleek na enkele dagen dat ook de larfjes wit waren. Echte albino's bleken de dikkopjes, na weer een aantal dagen verder te zijn ontwikkeld, echter niet te zijn. De oogjes waren in plaats van rood – zoals een echte albino betaamd - donker gekleurd. Na nog een aantal dagen verdween de witte kleur van de larven echter en geleidelijk aan werden de larven donker, zoals een normale larve.

Naar aanleiding van deze vondst wees Annie Zuiderwijk mij op een oud artikel van een zekere Smallcombe (1949) die onderzoek had gedaan aan de ontwikkeling van witte eitjes en de kruisingsresultaten van de volwassen geworden dieren. In een beek in de buurt van Londen werd in 1938 – net als in mijn geval nu – een wit legsel gevonden tussen tientallen normaal gekleurde eiklommen van bruine kikkers. Het legsel werd apart opgekweekt en de eitjes ontwikkelden zich tot geheel witte larven. Na enkele dagen kregen de larven echter kleur en toen ze tot kikkertjes

Foto: Jelle Hofstra

De klont albinodril zoals het is gevonden in een sloot op de Lippenhuisterheide naast normaal gekleurd dril.

metamorfoseerden, waren ze niet meer van normaal gekleurde bruine kikkertjes te onderscheiden. Na nog enkele jaren met deze nakomelingen te hebben gekweekt, bleek na een jaar tussen de nakomelingen een albino kikker te zitten. Een jaar later zaten er tussen de normale larven opnieuw enkele albino's. Vanaf 1942 zijn er geen verdere waarnemingen meer gedaan. Dit vooral in verband met de oorlogsomstandigheden.

Eitjes in ontwikkeling. Goed is te zien dat het al kleine larfjes worden. Onderaan de foto zijn enkele pas uitgekomen 'gewone' zwarte kikkervisjes.

Foto: Jelle Hofstra

Zonder al te technisch te worden is de verklaring van Smallcombe's waarneming als volgt. Albinisme bij kikkers heeft een genetische grondslag. Slechts één gen is verantwoordelijk voor albinisme. Zodra dat gen in beide ouderparen voorkomt treedt albinisme op. Het eistadium van een embryo bestaat vooral uit het weefsel van de moeder en pas later komen de kleurfactoren van het embryo tot uiting. De eitjes van een volledig albino vrouwtje zijn dus altijd wit, ook al zijn deze eitjes bevrucht door een normaal gekleurd mannetje. De kleuring komt dan pas – zoals in mijn geval – in het larvale stadium tot stand. Omgekeerd kunnen uit normaal gekleurde eieren albino kikkertjes groeien, als de betreffende eitjes de eigenschap voor albinisme van beide ouders hebben. Dan komt het albinisme pas na de metamorfose tot uiting. Het zal duidelijk zijn dat de werkwijze van Smallcombe toen, door mij niet kan worden herhaald en ik niet verder kan kweken met de uit deze eitjes ontstane kikkertjes. Hoewel het dril van zowel de bruine als de groene kikker gevrijwaard is, is het onder zich hebben van kikkers sinds 1973 bij de wet verboden. Ik zal me dus moeten beperken tot het grootbrengen van de larven tot net na de metamorfose (wat inderdaad gelukt is). Direct daarna moeten de kikkertjes weer aan de natuur worden toevertrouwd. Het blijft overigens fascinerend te weten dat er op de Lippenhuisterheide momenteel een witte bruine kikker rondzwemt.

Pas uitgekomen albinokikkervisjes.

Op de ravnwm@yahogroups.com kwam nog een reactie binnen van John Mulder, hij schreef het volgende: “Beste Jelle. Vroeger in mijn vijver van bruine kikkers ook wel klompen met alleen witte eitjes gehad. Ook af en toe volwassen ‘albino’s’ (zeer lichte gelige dieren met rode ogen). Zo’n klomp is ook wel eens een keer niet gaan ontwikkelen. De witte eiklompen waren er later dan de volwassen ‘witte’ dieren. Ik ben er dan ook niet zeker van of de volwassen dieren uit zo’n klomp kwamen of van een individueel wit eitje in een gewone klomp.” En verder heeft Annie Zuiderwijk in 1994 in *Lacerta* een leuk overzichtsartikel gepubliceerd.

Smallcombe, W.A. 1949. Albinism in *Rana temporaria*. *Journal of Genetics* 49:286-291.

Zuiderwijk, A. 1994. Albinisme bij *Rana temporaria*: een witte Bruine kikker. *Lacerta* 52(3):68-69.

Foto: Jelle Hofstra

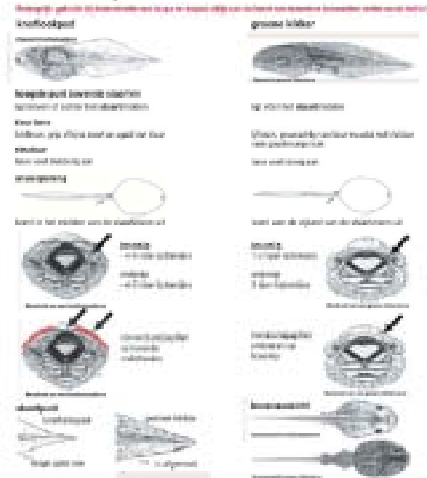
Reusachtige Kikkervissen

Regelmatig krijgen we berichten binnen over zeer grote kikkervissen met de vraag welke soort het kan zijn. Vaak wordt er al gezinspeeld op de mogelijkheid van knoflookpad omdat deze soort bekend staat om zijn grote larven. Tot nu toe blijkt het altijd om extreem grote exemplaren van de groene kikkers te gaan, waarschijnlijk overwinterende larven. Groene kikkervisjes worden meestal zo’n 4,5 cm maar ze kunnen ook uitgroeien tot 10 cm! Deze afbeelding, toegestuurd door Paul van der Poel uit Huizen laat goed zien wat een grote kikkervis is: 7,5 cm!

De knoflookpadlarve, hoe herken je hem.

Herkenningskaart voor knoflookpadlarven en groene kikkervissen. Deze kaart is bedoeld voor gebruik in het veld. In deze kaart worden de verschillen tussen knoflookpadlarven en groene kikkervissen duidelijk gemaakt.

Bij RAVON te Nijmegen kan een herkenningskaart worden opgevraagd waarop de verschillen tussen knoflookpaddenlarven en groene kikkervissen duidelijk staan weergegeven.